

Forvaltningsplan for hjortevilt.

Lurøy kommune 2017 - 2021

Vedtatt av TRS

den 15.03.2017

Innledning

I forskrift om forvaltning av hjortevilt § 3 står det at kommunen skal vedta mål for utvikling av bestandene elg, hjort og rådyr der det er åpnet for jakt på artene. Elgjakta de senere år har tatt seg betraktelig opp i Lurøy kommune, og en vil med denne planen legge en strategi og målsetning for hjorteviltforvaltning i kommunen. Slike mål skal være realistiske og målbare. Målene bør ha en kortere og lengre tidsramme, slik at en kan ha målbare resultater på kort og lang sikt. Det skal også tas hensyn til jord- og skogbruk samt andre samfunnsinteresser.

Forskrift om forvaltning av hjortevilt § 2 a, sier at hjortevilt er definert som elg, hjort, rådyr og villrein, og man vil i denne planen bruke nevnte definisjon.

I Lurøy kommune er det ikke jakt på verken hjort, rådyr eller villrein, men en vil med tanke på fremtiden utarbeide en felles plan for hjortevilt, med hovedfokus på elg.

Denne planen er utarbeidet av Utbyggings- og næringsetaten. Planarbeidet er delfinansiert gjennom Nordland fylkeskommune som ga støtte til prosjektet gjennom tilskudd til vilttiltak.

Planen skal revideres ved behov, eller innen det året planens gyldighet utløper.

Nordland
FYLKESKOMMUNE

Innhold

1. Status	4
1.1 Hjorteviltet i Lurøy, historikk og utvikling	4
1.2 Viltforvaltning i Lurøy	6
1.2.1 Fellingsavgift.....	6
1.2.2 Offentlig hjorteviltforvaltning	6
2. Indekser for elgbestand - situasjonen nå.	7
2.1 Bestandsutvikling	8
2.1 Avskytingsprosent	9
2.2 Forhold mellom ku og okse i bestanden	9
2.3 Slaktevekter på kalv.....	11
2.4 Trafikkskader	13
3. Mål og retningslinjer for elgforvaltning.	14
3.1 Sentrale mål.....	14
3.1.1 Regionale mål	14
3.2 Hovedmål	14
3.3 Delmål.....	14
3.3.1 Mål for regionalt samarbeid.....	14
3.3.2 Mål for næring/ rekreasjon/ forhold til allmennheten	14
3.3.3 Mål for forvaltning av elg	15
3.3.4 Mål for forvaltning av rådyr	15
3.3.5 Mål for forvaltning av hjort	15
4. I planperioden	15
4.1 Rapporteringsplikt.....	15
4.2 Viltfond	15
5. Aktuelle tidsfrister	16
5.1 Etablering/endring av vald.	16
5.2 Avklaring ettersøkshund	16
5.3 Jakttider hjortevilt	16

1. Status .

Lurøy kommune er pr 2016 registrert med seks vald, med et godkjent tellende areal på 70.630 daa, derav ca 12.000daa i Rødøy kommune. Tellende areal er det arealet som legges til grunn når det skal beregnes antall fellingstillatelser. For elg, hjort og rådyr skal kommunen som hovedregel regne skogareal og myr under skoggrensa som tellende areal. Med skogareal menes både produktiv og uproduktiv skog, og både lauvskog og barskog. Kommunen kan godkjenne andre arealtyper som tellende areal der disse er av stor betydning for vedkommende art.

I Lurøy kommune ble det 13.05.2011 vedtatt et minsteareal på 5000 daa. Forskriften som er offentlig tilgjengelig sier 8000 daa, men denne er ikke oppdatert i forhold til det kommunale vedtaket. Kommunen forholder seg dermed til det kommunale vedtatte minstearealet på 5000 daa.

I Tilsyns- og Rettighetsstyremøte (TRS) den 15.02.2017 ble det på nytt vedtatt endring av minsteareal i kommunen. Det ble vedtatt av minsteareal for felling av hjortevilt i Lurøy kommune er 4000daa, gjeldende for hele kommunen, med unntak av gnr. 50 (Hestmona) som har et minsteareal på 3000daa. Kommunen kan også fravike fra minstearealet med inntil 50 % ved spesielle forhold, noe som kommunen også har benyttet seg av.

I forbindelse med støtte til prosjektet med å lage en forvaltningsplan ble det kjøpt inn viltkamera for å kunne gi et bedre grunnlag og dokumentasjon på blant annet trekkruiter og antall.

1.1 Hjorteviltet i Lurøy, historikk og utvikling

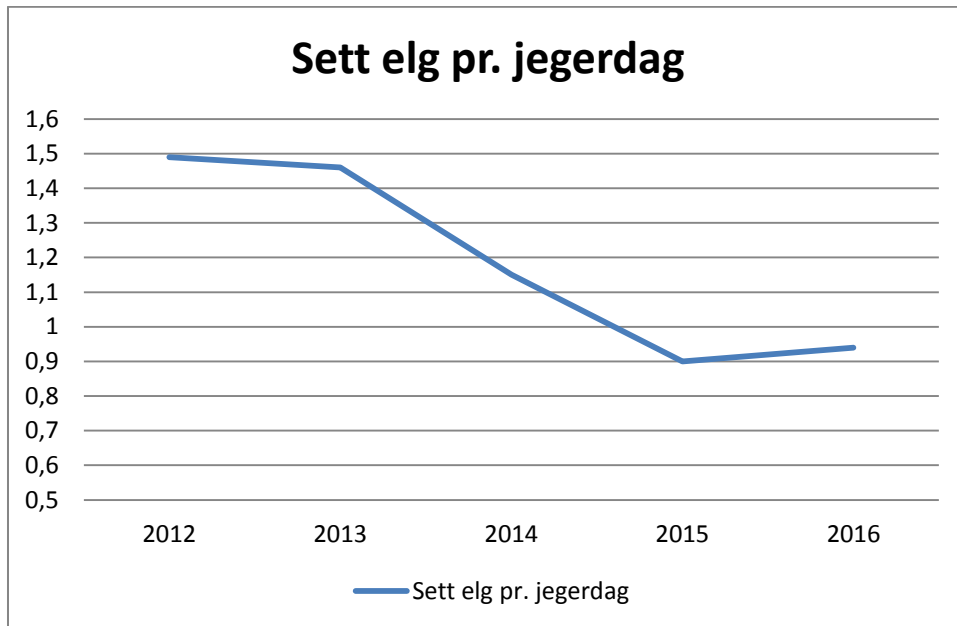
Elg historikken i Lurøy kan pr. idag betegnes som todelt. Den første elgen i kommunen var etter det man vet observert i 1969, på grunn av store rygg og lårskader ble denne avlivet. I 1980 bestemte viltnemnda at det skulle åpnes for jakt på elg i Lurøy kommune. Elgvald på Tonneshalvøya ble i 1983 godkjent, og det ble samme år felt to eldre okser. Det påfølgende året ble det felt en elgku.

I 1985 ble det laget en forskrift hvor det ble fastsatt et minsteareal på 8000 dekar. Dette året ble det felt to eldre elgkyr, noe som er de siste registrerte frem til det ble felt elg i Sila i 2008.

Det er kun de senere år at det er drevet organisert elgjakt i Lurøy kommune. Tidlig på 1980 tallet var det noen dyr på Tonneshalvøya, disse ble jaktet på før det ble etablert en stamme, noe som resulterte i at det gikk omentrent tre tiår før man på nytt fikk elg i kommunen.

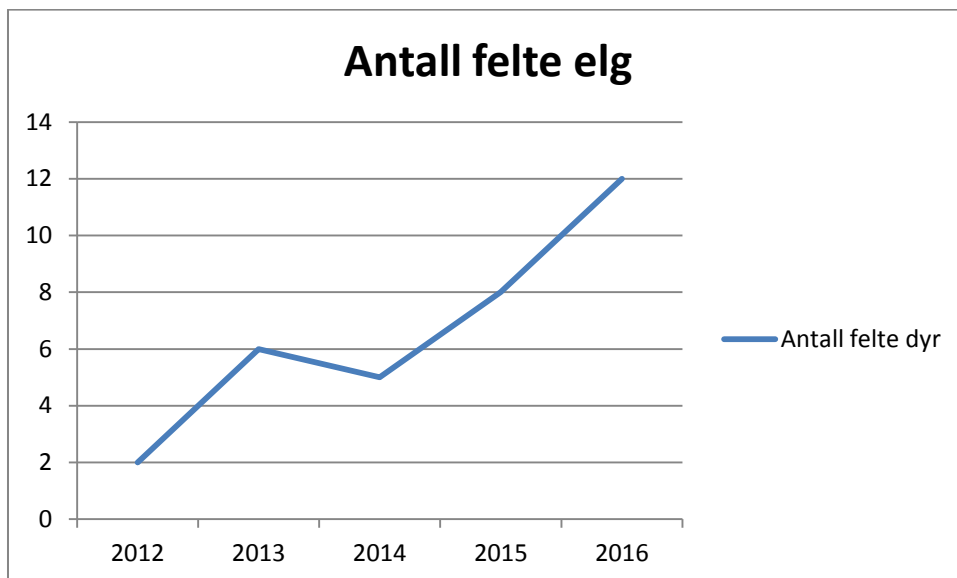
Observasjon av andre hjorteviltarter (herunder hjort og rådyr) har vært mer eller mindre fraværende i kommunen. Rådyr er observert, men ble av ukjente årsaker borte. Av hjorteviltartene er det bare elg som pr idag er tilstedeværende i kommunen.

Figuren nedenfor viser hvordan elgutviklingen har vært fra 2012 til 2016, basert på observasjoner under jakt.

Figur 1 Viser antall sett elg pr jegerdag i perioden 2012 - 2016 i Lurøy kommune

Her vises antall skutte elg for de fem siste jaktseongene.

Figur 2 Viser antall felt elg i Lurøy kommune for perioden 2012- 2016.

1.2 Viltforvaltning i Lurøy

Forvaltning av hjortevilt i Lurøy kommune skjer gjennom Utbyggings- og Næringsetaten som utarbeider saker som senere blir behandlet av Lurøy Tilsyns- og rettighetsstyre (TRS) som er forvaltningsorganet i kommunen.

Lurøy kommune har en av hjorteviltartene kun behandlet saker som omhandler elg. Det er blant annet gitt fellingstillatelser på elg, endring av minsteareal og godkjenning av elgvald.

Selv om det pr. idag ikke er en etablert rådyrstamme i kommunen, så er forholdene godt egnet med lite snø og mildt klima. Ved naturlig etablering av rådyr, vil en ha fokus på å forvalte arten med det hensyn å la den etablere seg.

I Lurøy kommune er det per dags dato ikke observert eller registret noen hendelser med hjort. I kommunene lenger sør i fylket er det etablert hjortestamme hvor det drives årlig jakt og tildeling. Et tilsig av hjort i fremtiden er dermed ikke utenkelig. Det er fra nåværende valdansvarlige i kommunen gitt et uttrykk for at det i fremtiden heller ikke er et ønske med etablering av hjort. På grunn av relativt små arealer, for å få en bærekraftig elgstamme med nok beite og store friske dyr er kommunen enig i at det ved en etablering av hjort, bør antall individer holdes på et lavt nivå. Ved eventuell observasjon av hjort vil kommunen ta en avgjørelse på eventuell fellingstillatelse.

1.2.1 Fellingsavgift

Fellingsavgiften i Lurøy kommune skal til enhver tid følge de fastsatte rammene, med bruk av høyeste sats. Avgiften varierer fra kalv til voksne dyr, 1 1/2 åringer regnes som voksne. For 2016 var disse på kr. 510,- for voksen og 300,- for kalv. Lurøy kommune betaler halvparten av fellingsavgift for Nesøy og Hestmona til Rødøy kommune, dette på bakgrunn av at valdene går over begge kommunene. Fellingsavgifter skal inntektsføres på et kommunalt viltfond.

1.2.2 Offentlig hjorteviltforvaltning

Miljødirektoratet (MD)

Miljødirektoratet har ansvar for å lage forskrifter og veilede i henhold til disse. MD skal kartlegge kunnskapsbehov og finansiere forskning og overvåkning

Fylkeskommunen (FK)

Fylkeskommunen (FK) har regionalt ansvar for hjorteviltforvaltninga. Dette går i hovedsak ut på

- å veilede og koordinere i saker som angår elg, hjort og rådyr
- å påse at kommuner samarbeider om hjorteviltforvaltninga der det er nødvendig
- å ivareta bestands- eller samfunnsmessige hensyn på et regionalt nivå

Fylkesmannen (FM)

Fylkesmannen (FM) rolle i hjorteviltforvaltningen er

- å være rettsikkerhetsinstans og veileder i klagebehandling av kommunale vedtak

Kommunen

Kommunene har et stort ansvar for de offentlige verdiene knyttet til hjortevilt.

Kommunen er en viktig aktør i forvaltninga av elg, hjort og rådyr. Kommunen skal;

- utarbeide målsettinger for forvaltninga av artene
- arbeide for å sikre bærekraftige hjorteviltbestander som ikke forårsaker uakseptable ulemper på andre samfunnsinteresser
- fastsette minsteareal
- godkjenne vald, bestandsplanområder og bestandsplaner
- tildele fellingstillatelser på elg, hjort og rådyr
- ivareta jaktrettshavernes rettigheter

2. Indekser for elgbestand - situasjonen nå.

I hjorteviltregisteret finnes det en rekke indekser som viser observasjoner og utvikling som er utarbeidet gjennom innmeldte sett-elg skjema. Disse tallene kan brukes som grunnlag for fastsetting av målsetninger og gir indikasjoner på bestandsstørrelse. For å få et best mulig resultat avhenger det av antall jegerdagsverk.

I Lurøy kommune er antall jegerdagsverk på et relativt lavt nivå. Siden tallene er relativt lav og det er drevet jakt i kun fire sesonger, gir dette en usikkerhet i bestandsstørrelsen, og tilfeldigheter kan gjøre store utslag fra år til år.

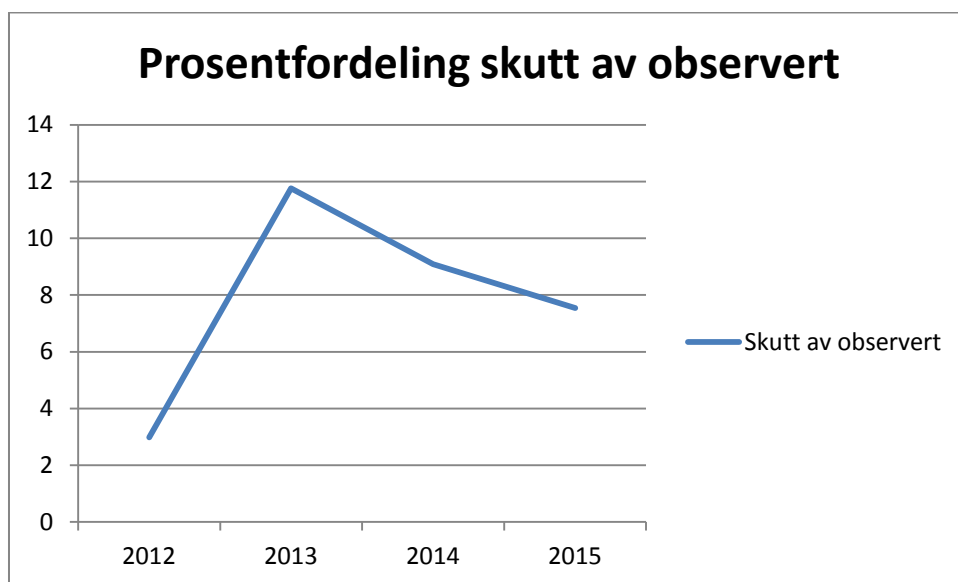
I Lurøy kommune var det i 2015 godkjent og jaktet på 6 vald, mens det var 2 vald i 2014. Statistikk og indekser vil dermed gi et feil/unøyaktig bilde og tall på de faktiske forhold, da det er lite sammenligningsgrunnlag fra år til år.

2.1 Bestandsutvikling

År	2012	2013	2014	2015	Gj.snitt
Sett elg pr. jegerdag	1,49	1,46	1,15	0,90	1,25
Sett ku pr. okse	1,00	1,08	0,88	1,34	1,08
Sett kalv pr. ku	0,85	0,79	1,07	0,72	0,86
Sett kalv pr. kalvku	1,31	1,38	1,50	1,29	1,37
Prosent ku m/kalv av alle kyr	65,00	57,14	66,67	53,85	60,66
Prosent okse felt av sette okser	10,00	15,38	5,88	6,90	9,54
Prosent ku felt av sette kyr	0,00	14,29	6,67	5,13	6,52
Prosent kalv felt av sette kalver	0,00	18,18	18,75	14,29	12,80
Antall jegerdager	45	35	48	118	61,50
Jaktfelt som har levert skjema	2	2	2	6	3,00

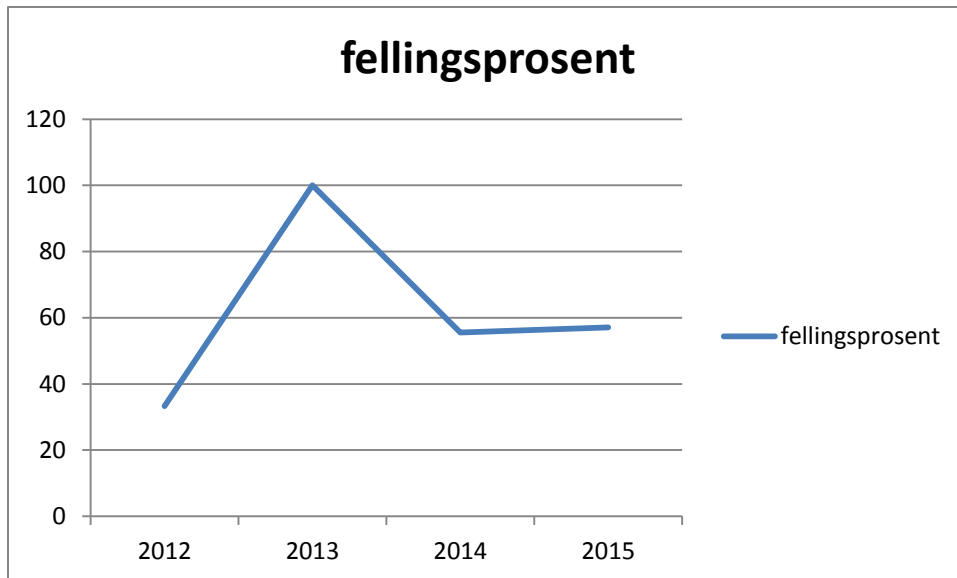
Figur 3 Bestandsutvikling fra 2012 - 2016

Som en kan se på figur 3 ovenfor er antall sett elg. pr jegerdag gått ned. Forruten år 2013 er antall jegerdager gått opp, mens det i 2015 er økt med fire vald, kontra foregående år. En har kjennskap til at elgbestanden i kommunen er økt, og nedgangen i sett elg pr. jegerdag kan ha samsvar med at tildelte dyr blir skutt på få jakt-økter, som fører til færre timer i skog færre dyr blir observert.

Figur 4 viser prosentfordeling av antall skutte elg av observerte.

En nedgang her tyder på at det er en økning i elgbestanden. Økning av antall elg, betyr lavere prosent i skutt pr. observert. I 2015 ble det skutt 7.55% av sette dyr innmeldt på sett-elg skjema.

Figur 5 viser prosentfordeling av skutte dyr av antall tildelte.

På bakgrunn av figur 1 og 3 så er det vanskelig å gi noen konkret konklusjon på bestandsutviklingen siden en har datagrunnlag for en veldig kort periode. En lav fellingsprosent vil ha sammenheng med sett elg pr jegerdagsverk, noe som fremgår av figur 1 og 5. Fellingsprosenten går marginalt opp fra 2014 til 2015, dette til tross en økning på fire vald og 70 jegerdager.

I 2015 var det seks vald fordelt på 118 jegerdager, som i snitt er ca 20 jegerdager pr. vald. Fordelt på 4 jegere pr vald er dette i snitt 5 jegerdager pr vald iløpet av hele jaktperioden.

Selv om det gjennomsnittlig er jaktet lite de siste årene, fellingsprosenten er lav, og tallene ikke gir noen direkte indikasjon på at bestanden er økende, så vet en gjennom observasjoner utenom jakt at bestanden er sterkt økende.

2.1 Avskytingsprosent

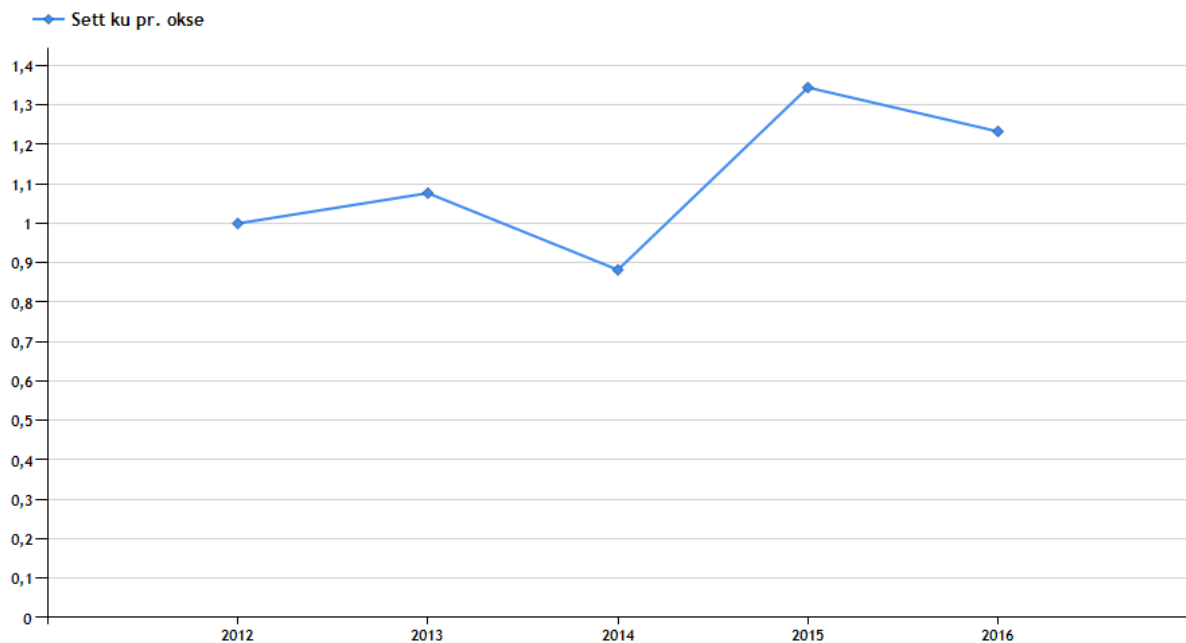
For å sikre en bestand av store dyr er det viktig at en har en riktig fordeling mellom kjønn og alder. Eldre okser parer seg tidligere enn yngre, noe som resulterer i tidligere fødte kalver, som deretter fører til større kalver. Det er derfor viktig at det er ikke blir overvekt av yngre okser. Elgkyr som produserer store og flere kalver bør også spares.

2.2 Forhold mellom ku og okse i bestanden

Andelen mellom ku pr okse er avhengig av hvilken bestandsutvikling som ønskes. En indikator på ca 1.5 ku per okse anses som et fornuftig kjønnsforhold. Vil en øke bestanden er det naturlig at dette tallet økes, og omvendt, noe som kan få konsekvenser for kalvestørrelse. I 2015 var forholdet ku pr. okse i Lurøy kommune på 1.34. Må

Forvaltningsplan for hjortevilt i Lurøy kommune, 2017 - 2021

samtidig gjøres oppmerksom på at for 2015 er det tall fra 6 vald, mens for de andre årene er for kun to vald.

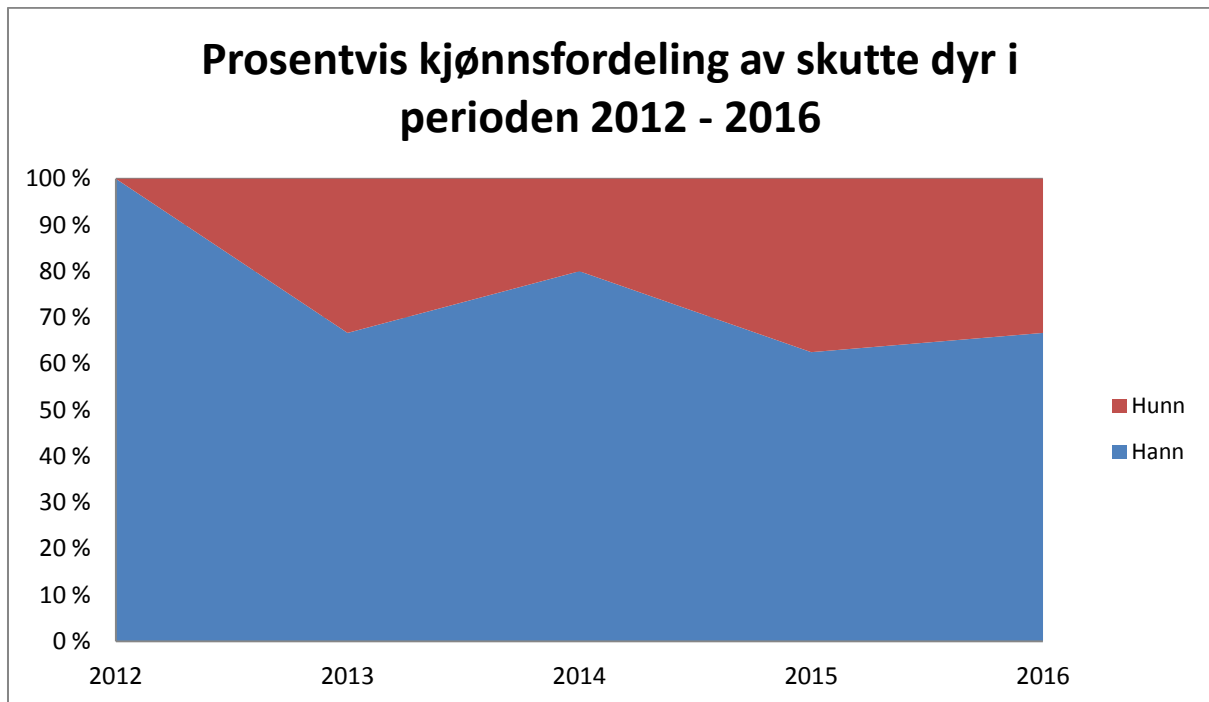
Figur 6: Sett ku pr. okse i perioden 2012 - 2016.

Ut fra tallene for 2016 er det gjennomsnittlig sett 1.23 kyr per okse, noe som er et fall på 0.1 fra 2015. Dette vil tilsi at det potensielt sett er kun litt over én parring per okse. Små okser vil i større grad få parret seg, som fører til senere kalving.

Som en kan se på kjønnsfordelingen av skutte dyr (figur 7), er det tatt ut en høy andel hanndyr i de fem foregående jaktseasoner. Elgbestanden i Lurøy er fortsatt på et relativt tidlig stadie, og det vil være viktig å gjøre forvaltningsmessige grep allerede på dette stadiet. Selv om man har lite tallgrunnlag å basere seg på (få år), tyder det på at antall kyr per okse er lavt.

Resultatet av dette (få kyr pr okse) kan være senere parring, som fører til senere kalving. Ved sen kalvefødsel vil vekstsesongen før jakt bli kortere og det fører ofte til lavere vekt.

For perioden 2012 - 2016 er det skutt gjennomsnittlig 69,7% hanndyr.

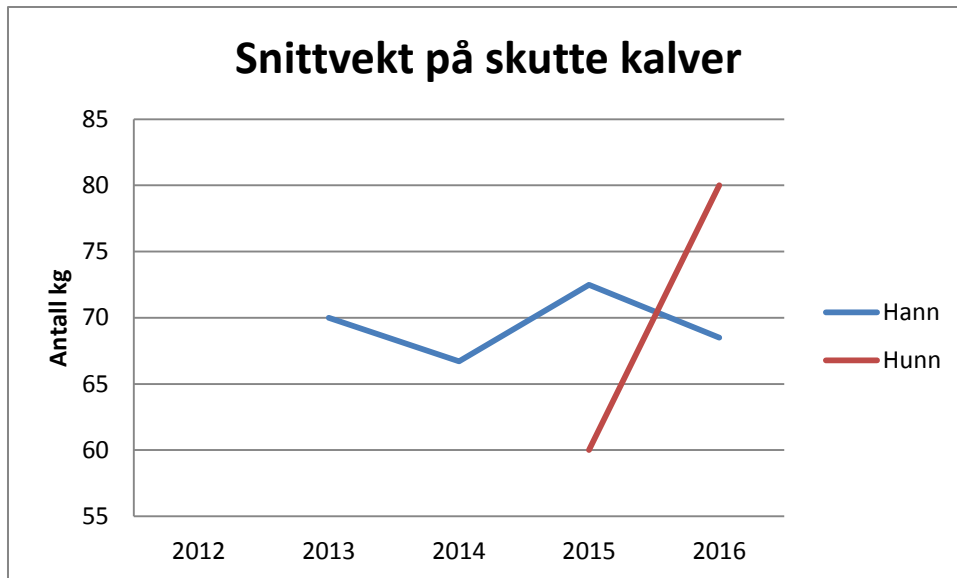

Figur 7 Viser kjønnsfordeling av skutte dyr i perioden 2012 - 2016

2.3 Slaktevekter på kalv

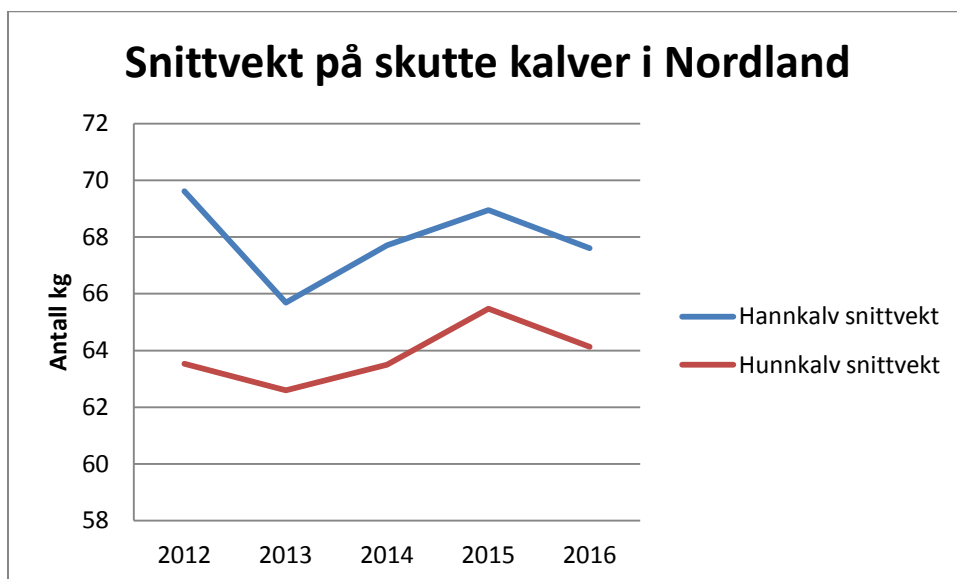
Slaktevekt på kalver er en god indikator på om bestanden av store og eldre dyr opprettholdes i kommunen. Dette på grunn av at som oftest forblir små kalver til små kyr, som igjen produserer små kalver. Dårlig beite, stor tetthet og få store okser kan være årsak for lave slaktevekter på kalv over tid. Slike dyr, såkalte skrapdyr, er det ønskelig å få tatt ut, da en ønsker størst mulig dyr.

Slaktevekt på kalv og ungdyr kan ses i sammenheng ved hverandre. Om det er lave slaktevekter over tid, vil det være en negativ trend i bestanden, og tiltak for å øke slaktevekt er bør igangsettes.

Figur 8 Viser snittvekt over antall felte kalver i Lurøy fordelt på kjønn for perioden 2012 - 2016.

Som en kan se på figur 8 og 9 er det en litt høyere snittvekt på kalver i Lurøy enn hva som er gjennomsnittet for Nordland fylke. Siden det er få kalvefellingene (10 stk på fem år) kan enkeltfellingene gi store utslag på tallgrunnlaget.

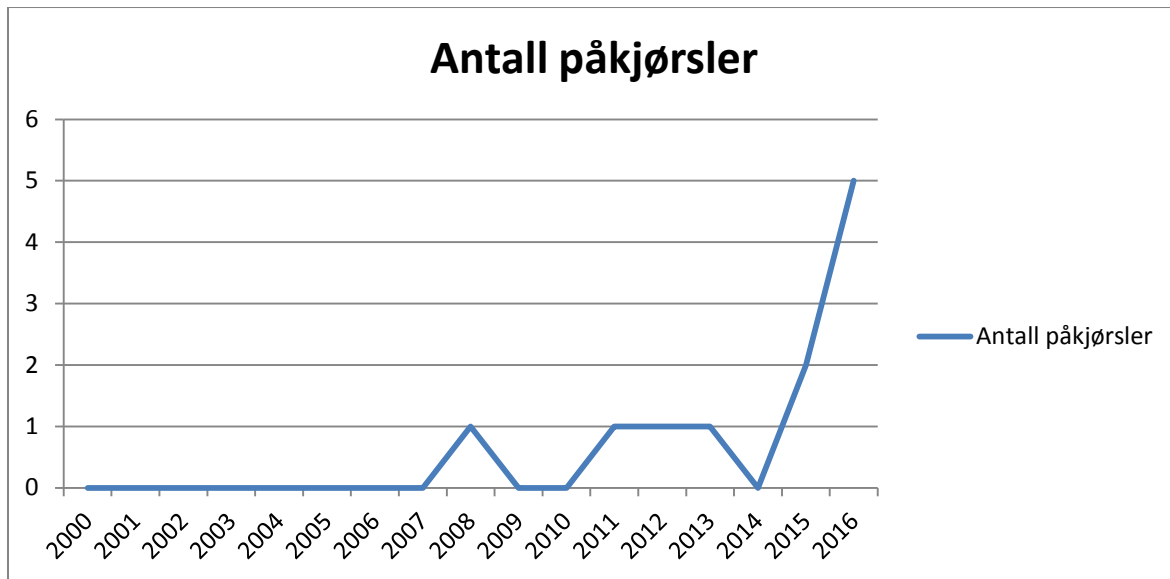
Figur 9 Viser gjennomsnittvekt på kalver skutt i Nordland fylke i perioden 2012 - 2016.

For å kunne følge med på utviklingen på slaktevekt, som videre gir indikasjoner på alderssammensetning og beiteforhold, anbefales det at alle skutte dyr blir veid, da spesielt kalver og 1 1/2 åringer. Det er av ulike årsaker ikke alle dyr som blir veid. Ved innmelding av slaktevekt må det da presiseres om dyret er veid, eller om det er anslått vekt, ved veiing etter mørning må dette presiseres.

2.4 Trafikkskader

I perioden år 2000 til november 2016 er det registrert 11 hendelser mellom elg og bil, hvorav seks hendelser endte med avlivelse eller dødt dyr, to av disse i 2016. Frem til i november er det registrert 5 påkjørsler i 2016. Alle de registrerte hendelsene har skjedd på fastlandet.

Som en kan se på figur 8 er det en økning å antall påkjørsler, noe som samsvarer med økningen av elgbestanden.

Figur 10 Viser antall registrerte påkjørsler mellom elg og bil fra 2000 til november 2016.

Trafikkdrepte dyr i kommunen er lav, selv om den er økende. Ved å sette et mål på et antall trafikkdrepte elg vil en sammen med tildelte dyr og sett elg, få en indikator på hvordan forvaltningen utvikler seg, og om fellingskvoten må økes.

3. Mål og retningslinjer for elgforvaltning.

3.1 Sentrale mål

Forskrift om forvaltning av hjortevilt § 3. Mål for forvaltning av elg, hjort og rådyr
Kommunen skal vedta mål for utviklingen av bestandene av elg, hjort, og rådyr der det er åpnet for jakt på arten(e). Målene skal blant annet ta hensyn til opplysninger om beitegrunnlag, bestandsutvikling, skader på naturmangfold, jord- og skogbruk og omfanget av viltulykker på veg og bane.

3.1.1 Regionale mål

I regional plan for høstbart vilt og innlandsfiks 2016- 2028, utarbeidet av Nordland fylkeskommune, og vedtatt av fylkestinget den 07.03.2016 står det en del om forvaltning av hjortevilt. Det er blant annet satt en del målsettinger og strategier for forvaltningen, Lurøy kommune skal, så fremt det er formålstjenelig følge disse målsettingen.

3.2 Hovedmål

- Lurøy kommune skal forvalte livskraftige hjorteviltbestander i et langsiktig perspektiv jf. Viltlovens § 1.
- Bestand av hjortevilt skal stabiliseres på et nivå som til en hver tid vurderes som bærekraftig, med tanke på bestandens kvalitet og i forhold til andre samfunnssektorer
- Trafikkdrepte elg bør ikke overstige 10% av tildelte dyr i planperioden.

3.3 Delmål

3.3.1 Mål for regionalt samarbeid

Lurøy kommune har pr idag flere vald som går over to kommuner (Rødøy kommune). For å få en hensiktsmessig bestandsplanlegging har Lurøy kommune som mål at det skal samarbeides med nabokommunene for å få en best mulig bærekraftig forvaltning. Dette skal forvaltes der det er hensiktsmessig, i samsvar med forskrift om forvaltning av hjortevilts § 4.

3.3.2 Mål for næring/ rekreasjon/ forhold til allmennheten

- Hjorteviltstammen skal være stabil, sunn og bærekraftig, men skal ikke gå ut over skog og dyrket mark
- Annen jakt og friluftsliv skal kunne foregå som normalt. Vald, eller deler av vald skal ikke kunne avstenges for annen rekreasjon, eksempelvis annen jakt.

3.3.3 Mål for forvaltning av elg

- Ha en stabil og bærekraftig elgstamme.
- Ha høye og stabile slaktevekter på kalv og 1 1/2 års dyr
- Ku okseforhold på 1,5.

3.3.4 Mål for forvaltning av rådyr

- Ikke tildele rådyr vald før en stamme er ordentlig etablert, jf. Hjorteviltforskriftens § 5.
- Ved åpning for jakt skal tildeling første år være ungdyr, fortrinnsvis kje.

3.3.5 Mål for forvaltning av hjort

- Ved etablering av hjort i kommunen, skal arten forvaltes etter naturmangfoldslovens § 16, fjerde ledd; *Ved avgjørelsen om å tillate høsting og om fremgangsmåten ved høsting skal det videre legges vekt på artens funksjon i økosystemet og den virkning høstingen kan ha på det biologiske mangfold for øvrig. Det skal også legges vekt på artens betydning for næring eller rekreasjon, høstingstradisjon i vedkommende område og på skade som arten gjør.*
- Eventuell hjortestamme skal holdes på et lavt nivå.

4. I planperioden

4.1 Rapporteringsplikt

Lurøy kommune skal ha som mål å føre statistikk og dokumentere skutte dyr. Dette skal gjøres ved innlevering av "sett-elg" skjema samt kjeve fra alle skutte hjortevilt i kommunen jf. Forskrift om forvaltning av hjortevilts § 32.

Underkjeve fra felte hjortevilt er et viktig hjelpemiddel i forvaltningen. Tenner brukes til alderbestemmelse, og mål av kjeve gir opplysning om vekst og størrelse i ulike aldersgrupper.

Det er underkjeve med fortenner som skal leveres. Kjeven skal være flådd og fri for kjøtt, samt at utdelt merkelapp skal være utfylt og knytt på kjeven ved levering. Innlevering av kjeve skal forekomme så snart om mulig, og senest 10 dager etter jaktas slutt.

4.2 Viltfond

Lurøy kommune har per 2016 ikke etablert noe eget viltfond. I § 1 i Forskrift om kommunale og fylkeskommunale viltfond og fellingsavgift for elg og hjort står det at alle kommuner der det er adgang til jakt etter elg skal kommunen etablere et kommunalt viltfond.

Inntekter til viltfondet vil hovedsaklig komme gjennom fellingsavgifter, dette vil utgjøre ca 7000kr årlig, men vil variere med tanke på skutte dyr og endring i satser.

Forvaltningsplan for hjortevilt i Lurøy kommune, 2017 - 2021

Fondet kan brukes til blant annet utgifter ved ettersøk, forebygge skade på landbruksnæring forårsaket av hjortevilt.

Med grunnlag i Forskrift om kommunale og fylkeskommunale viltfond og fellingsavgift for elg og hjort § 1, skal Lurøy kommune etablere et viltfond i løpet av 2017, hvor inntekt fra blant annet fellingsavgifter skal inntektsføres.

5. Aktuelle tidsfrister

5.1 Etablering/endring av vald.

Forskrift om forvaltning av hjortevilt § 10. *Søknad om godkjenning av vald. Søknad om godkjenning av vald for jakt på elg, hjort eller rådyr sendes kommunen innen 1. mai.* I samme forskrifts § 10 står at endring eller etablering av nye vald skal behandles av kommunen innen 15. juni. Om grunneier ønsker å melde seg ut av vald skal dette sendes skriftlig til valdansvarlig, med kopi til kommunen senest 1. april.

§ 18. Fellingstillatelse for elg og hjort Kommunen skal sende fellingstillatelsen til valdansvarlig representant innen 15. juni.

5.2 Avklaring ettersøkshund

I forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst § 23, krav om godkjent ettersøkshund står de som driver jakt etter hjortevilt skal ha tilgang til godkjent ettersøkshund. Kommunen kan kreve at jeger dokumenterer tilgang til godkjent ettersøkshund.

5.3 Jakttider hjortevilt

Forskrift om jakt- og fangsttider samt sanking av egg og dun for jakt sesongene fra og med 1. april 2017 til og med 31. mars 2022 § 2;

Hjortevilt			
Hjort	I de kommuner hvor lokal forskrift åpner for hjortejakt.	01.09.	23.12.
Elg	I de kommuner hvor lokal forskrift åpner for elgjakt.	25.09.	23.12.
Rådyr	I de kommuner hvor lokal forskrift åpner for rådyrjakt.	25.09.	23.12.
Voksen rådyrbukk	I de kommuner hvor lokal forskrift åpner for rådyrjakt.	10.08.	23.12.
Villrein	Hele landet (alle villreinområder).	20.08.	30.09.